Ժ. ՏԱՐԻ 2708 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 4 ՄԵՀԵԿԱՆ 4385 — 10 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1893 — 6 ՇԱՊԱՆ 1310 — ՁՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՆԷ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعلیه ده غلطه ده آره‌ولك غزته‌سی اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան դրամեկան արժեք	150
» »	Վեցամսեայ » »	75
» »	Եռամսեայ » »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	56
» »	Վեցամսեայ	28
Ընտիր թղթի վրայ մասնաւոր տպագրութեամբ	Տարեկան Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը միօրինակ	Կրուշ	50

Խմբագրութեանս ուղղուած նամակներ եւ այլ գրութիւն եւ չի տրուիր։

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, 10/22 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, 1893

ԸՆԿԵՐԱՅԻՆ ՆԻՒԹԵՐ

ԿԱՆՈՒԽ ԿԱՐԳՈՒԻԼ

Տքթ. Քորոզի, հմուտ դասախօսն Վիեննայի Համալսարանին, այս օրերս ընդարձակ հեղինակութիւն մը հրատարակեց ամուսնական վիճակագրերու վրայ։ Աւելի քան տասն տարիէ հետէ, Տքթ. Քորոզի կը քններ այս խնդիրը թէ Ծնողաց տարիքն ինչ ազդեցութիւն ունի զաւակաց երկարակեցութեան և առողջութեան վրայ։ Ճշմարտապէս գիտական մեթոտի հետեւելով, Տքթ. Քորոզի օրինակելի համբերութեամբ մը հաւաքեց վիճակագրական իրողութեանց անհնին պաշար մը՝ իբրև առաջին քայլ իւր ձեռնարկած քննութեան մէջ։ Տղու մը մահն արձանագրուելուն պէս, Տքթ. Քորոզի իրեն բան գործ ըրած էր վաւերական ծանօթութիւններ խնդրել ծնողաց տարիքին վրայ, մեռած տղուն տարիքին և մահուան պատճառին վերաբերեալ սովորական տեղեկութիւններէն զատ։ Այս կերպիւ, 29,873 մեռնող մանկանց ծնողներուն վրայ ճիշդ տեղեկութիւն ձեռք բերաւ։ Այս տղայոց մահուան պատճառներն ևս այլ և այլ կարգի բաժնելով, Տքթ. Քորոզի այս ընդհանուր եզրակացութեան եկած յանգած է թէ կանուխ ամուսնութիւնք վնասակար են, և թէ մօր պզտիկութիւնն հօր պզտիկութենէն աւելի վտանգաւոր է տղուն առողջութեան։ Տքթ. Քորոզիի քննած տղայք և ծնողք Հունգարիոյ և Աւստրիոյ բնակչաց վերաբերելով, մեր արեւելեան-եւրոպեան կլիմային ըստ կարելւոյն համաձայն կուգան իւր քննութիւնք և եզրակացութիւնք։ Գտած է թէ քսան տարեկանէ վար մայրերէ ծնած տղայք կրնապատիկ աւելի կը մեռնին հիւծախտէ և եռապատիկ աւելի ուրիշ հիւանդութիւններէ, քան այն տղայք որք քսան տարեկանէ վեր մայրերէ ծնած են։ Տղայոց առողջութեան տեսակէտով, հօր մը 25 տարեկան ըլլալն հաւասար է մօր 20 տարեկան ըլլալուն։ Հայրը գոնէ հինգ տարի աւելի պէտք է ունենայ՝ նոյնչափ զարգացած ըլլալու համար ֆիզիքապէս։ Տղայք ամենէն աւելի առողջ կը սերին 30 էն 40 տարեկան հայրերէ, և 25 էն 35 տարեկան մայրերէ։ Երբ խորհուի թէ աղջկունք մանաւանք օրբան կանուխ կը կարգուին, զարմանալի չէ որ տղայոց մէջ մահեր այնքան շատ կը պատահին։

Ընդհանրացնելով իւր դիտողութիւններ, Տքթ. Քորոզի կ'ըսէ թէ կանուխ կարգուիլն օ՛չ միայն տղայոց այլ և ծնողաց առողջութեան վտանգաւոր է։ Բացառիկ պարագայներէ զատ, օ՛չ մէկ օրիորդ 20 տարեկանէն պակաս և օ՛չ մէկ երիտասարդ 25 տարեկանէն պակաս կացուելու է։ Տարիքի այս սահման անհրաժեշտ է որպէս զի ֆիզիքական կազմուածքն ամբողջացած ըլլայ, ոսկրները պէտք եղածին պէս կարծրացած, և զօրութեան կարեւոր չափն ստացուած։ Մանրիկ հայրերէ ու մայրերէ ծնած տղայք տկար և հիւանդոտ կ'ըլլան, ու օ՛չ միայն մարմինն այլ և միտքը տկար կ'ըլլայ, ուշ կ'արթննայ, զօրաւոր չըլլար։ Կանուխ ամուսնութիւն ծնողաց առողջութիւնը կրնայ խանգարել և կեանքը կարճել։ Բարոյական տեսակէտով ալ, կ'ըսէ Տքթ. Քորոզի, այր և կին ամուսնական և ծնողական պարտաւորութիւնները լրջօրէն ըմբռնելու և իրագործելու համար շատ պզտիկ ըլլալու չեն, գոնէ 20 տարեկանն անցուցած պէտք է ըլլան, որպէս զի նախ յարմար ընտրութիւն կարենան ընել, և յետոյ, թէ իրենց անձին և թէ մարդկային ընկերութեան համար օգտակար կենակցութեամբ մը, ֆիզիքապէս և բարոյապէս առողջ ընտանիք մը հաստատեն։

* * *

ԿԱՆՈՒԽ ԱՄՈՒՍՆՈՒԹԻՒՆՔ՝ ՀԱՅՈՑ ՄԷՋ

Մեր մէջ, իբրեւ վախաքելի բան մը յաճախ կը յանձնարարուի որ մեր երիտասարդք կանուխ ամուսնանան։ Կ'նեղթադրուի թէ կանուխ կարգուելով երիտասարդք առողջ կ'ըլլան, ազաքներն ալ։ Մեր գաւառացի եղբարց քաջողջութիւնն իրենց կանուխ կարգուելու սովորութեան կը վերագրուի։ Հոս թիւրիմացութիւն մը կայ զոր պէտք է չակենք, քանի որ Տքթ. Քորոզիի հրատարակից դիտողութիւնք ինքնին առիթ կ'ընծայեն առ այդ։

Մեր գաւառացի եղբարց կանուխ կարգուիլն իրենց յատուկ ընկերային պայմաններու բերմունք է, որ յանձնարարելի վիճակ մը չէ ամենեւին։ Բանի որ հարկադրեալ են կանուխէն պանդխտելու, զանոնք կանուխէն կարգելով կ'ուզուի անոնց «գլուխը կապել» բնավայրի հողին, օդին ու ջուրին, որպէս զի նորապսակ նորասէր պանդուխտը օտարութեան մէջ այլ ընդ այլոյ ծուղակներու չբռնուի, և քիչ շատ գործը կարգի դնելուն պէս, փութայ հայրենի գաւառն, հոն իրեն համար նոր կապ մը կազմած, նոր բոյն մը հաստատած ըլլալով։ Նպատակը գովելի է, բայց արդիւնքն ալ գովելի է միշտ։ Թերեւ հարսերն հոն կը խանին, գեղատի փեսայներն ալ հոս դուն ուրեք անեղծ կը մնան, և սակաւաթիւ բախտաւորներուն դէմ որք կը յաջողին չուտով դառնալ հայրենի գաւառն, ո՞րչափ աւելի են անոնք որ տարիներով կը մնան պանդխտութեան մէջ։

Եւ օ՛չ ապաքէն կանուխ ամուսնութեանց բերմունքն է որ գաւառացւոց մէջ տղայոց կոտորածն այնքան մեծ է։ Եթէ կանուխ ամուսնութիւնք աւելի վնասակար չեն ըլլար գաւառացւոց մէջ, պատճառը պէտք է փնտռենք կլիմայի, օդի և ջուրի նպաստաւոր պայմանաց մէջ, որք մինչեւ մէկ ստիճան կը փոխարինեն ընկերային յոռի կարգադրութիւններն։ Իսկ մեծ քաղաքաց մէջ այսպիսի ֆիզիքական սխալներ առաւել ազետալի կ'ըլլան, և Տքթ. Քորոզիի խրատներն աւելի եւս ուշադրութեան արժանի պէտք է լինին։

Կ. Պոլսոյ մէջ մանաւանդ կանուխ ամուսնութիւնը թէ առողջական, թէ ընկերային և թէ բարոյական տեսակէտով սխալ մը կ'ըլլայ։ Բացառիկ պարագայից համար ըսելիք չունինք, բայց ընդհանրապէս Կ. Պոլսոյ խոնաւ և բարեխառն կլիմային ներքեւ ֆիզիքական կազմուածքն աւելի շուտ չի զարգանար քան Դանուբի հունգարական և ուտարիական եղերաց վրայ, ուր Տքթ. Քորոզի կնոջ համար 20 տարեկանէ պակաս չըլլալ և երկան համար 25 տարեկանէ պակաս չըլլալ պայման կը դնէ առողջութեան ծնողաց և զաւակայ։ Կ. Պոլսոյ անտեսական և ընկերային կեանքն ամեն տեսակէտով աւելի բազմապահանջ է քան գաւառային կեանքն, և այս պահանջմանց համապատասխանելու համար երիտասարդը գոնէ 25 տարին անցուցած պէտք է ըլլայ։ Արդէն իրաց զօրութեամբ կանուխ ամուսնութիւնք վերջացած են Կ. Պոլսոյ մէջ։ Երիտասարդք մինչեւ որ իրենց գործերը քիչ շատ կարգի դնեն և ամուսնութեան վրայ խորհիլ սկսին, 25ն ալ 30ն ալ անցուցած կ'ըլլան։ Աղջկանց համար միայն տարիքի սահմանը չի յարգուիր։ 14—15 տարեկանէն ետքն, ամեն աղջիկ հարմնցու կը համարուի, և ծնողք և ազգականք օր առաջ զայն կարգելու կը նային, տիրոջ նախապատշաճման բերմամբ հոգ ընելով որ եթէ 20ն անցուցած առնող չի գտնուիր։ ժամանակ է որ այս ծուռ ըմբռնումներու վերջ մը տրուի։ Եթէ մեր ձայնը չի զօրեր, գոնէ բժիշկներու, ընտանեաց ու վիճակագրերու ձայնը լսելի և զգալի պէտք է ըլլայ։

Կ. Պոլսոյ պէս քաղաքի մը մէջ այս անպատեհութիւն միայն կայ որ մինչեւ 30 տարին չկարգուողներ անկէ ետքն այնքան փափաք չեն զգար կարգուելու։ Կանուխ ամուսնութիւնը դատապարտող բժիշկներ և ընկերաբաններ մարմնոյ կենսական ոյժերն անվթար զարգացնելու նպատակն ունին։ Բայց այս նպատակակէտ բոլորովին կը վրիպի երբ՝ փոխանակ կանուխ ամուսնանալու՝ կանուխէն իրենք զիրենք ցոփութեան տան երիտասարդք։ Կ. Պոլսոյ պէս մեծ քաղաքներու մէջ, բաղումն այն է որ 20 տարեկանէն ետք, ու մինչեւ իսկ անկէ առաջ, երիտասարդք, կարգուելու որոշում տուած չըլլալով հանդերձ, տարբեր որոշումներ արդէն տուած կ'ըլլան, և յետոյն չար քան զառաջինն կ'ըլլայ։ Փոխանակ այս վտանգաւոր կացութեանց, հարկ է ըսել թէ կանուխ ամուսնութիւնը նախամեծար հնարելի է։ Բայց խելացի երիտասարդ մը կընայ և պարտի գիտնալ թէ՝ 25 տարեկանէն յառաջ այնպիսի յարաբերութիւններէ զգուշանալով՝ 25 տարեկանէն ետքն անչուշտ աւելի համ պիտի առնու կեանքէն, առողջ, զուարթ և երկար կեանք մը վայելելով, մանաւանդ երբ 25 տարեկանէն ետքը ջանայ յարմար ամուսնութեան մը մէջ գտնել իւր անձնական և ընտանեկան երջանկութիւն։ Պատանեկութեան մէջ խնայեալ կենսական հիւթեր՝ ծերութեան համար գանձեր են։ առաջին երիտասարդութեան մէջ ցոյց տրուած կանոնաւորութիւնն ու չափաւորութիւնն ալ կայտառ, կորովի և բեղուն չափահասութեան մը գրաւականն են։—Ճշմարտութիւններ զորս այնքան գիտնականներէ ետք ահա Տոքթ. Քորոզի եւս թուանշաններով ցոյց կուտայ։

Բ. Բ.

ԲԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԱՐԺԱՆԵՐԷ Ճ'ԵՒՐՈՊԱ.

Մեր ներքին Լրոց բաժնին մէջ մերթ ընդ մերթ կը ծանուցուին անհամաձայնութիւնք որք կը տիրեն Բուլկարիի երկաթուղւոյ պարտատոմսից եւրոպացի արժէտերաց մասնախնամներուն մէջ, պարզեւ չհասած թիւերու վճարուելիք գումարներուն նկատմամբ։ Խաղացի արժէտերաց մասնախնամը մանաւանդ գիտողութեան ձայն բարձրացուցած ըլլալով Հանրային Պարտուց Վարչութեան ծանօթ օրդնման դէմ, խնդիրն անկէ ի վեր առկախ մնացած էր։ Այժմ գերման, աւստրիացի և ֆրանսացի արժէտերաց հաւանած են հետեւեալ կարգադրութեան զոր Պ. Մորավից առաջարկած է, և Աւստրեան Ֆրէսիդ Անշլաբ դրամատունը ներկայացուցած է զայն Հանրային Պարտուց Վարչութեան հաւանութեան։

«Օսմ. արժեթղթոց վերջին փոփոխումէ իբրեւ շահաբաժին փոխանակ 20,000 ոսկւոյ, Բուլկիրի պարտաթղթոց հաշուոյն տարեկան 12,000 ոսկի պիտի տրուի, նաեւ մասնաբաժնի գումարներէն որք ազատ պիտի մնան այլ եւս՝ 1863ի, 65ի և 73ի փոխառութեանց վճարմամբ։ 1 առ 100 տոկոսէ մը աւելի եղած մասը տարուէ տարի պիտի բաշխուի, փոխանակ պահեստի դրուելու։ Շահաւոր պարգեւներն ու գլխավճարներն 100ին 75ի հաշուով պիտի տրուին։ 168,325 ոսկիէն (1 առ 100 տոկոս և աւելի վերոյիշեալ 12,000 ոսկին) այն մասն որ այս 75 առ 100ի վճարումին չի յատկանար, պիտի ծառայէ՝ իբրեւ պահեստ՝ տասն տարի անվթար պահպանելու 75 առ 100ի վճարումը, թէպէտ նոյն տասն տարւոյ միջոցին 1 առ 100է աւելի տոկոս չվճարուի։ Բուլկիրի պարտաթղթոց հաշուոյն վերագրեալ ուրիշ գումարներ պիտի ծառայեն գլխավճար ստացող թիւերն աւելցնելու վիճակահանութեանց մէջ։ 75 առ 100 ի սակն 100 ին 100 ի պիտի բաշխուի, Բ. կարգի օսմանեան արժեթղթոց գլխավճարը լմննալէն ետեւ։ Աւելցած մասը տոկոս վճարելու պիտի յատկացուի։ Բայց եթէ առ մէն մի կտրօն գոնէ մէկ ֆրանսու չբաւէ, վիճակահանութենէ եկող թիւերն աւելցնելու պիտի գործածուի։»

Ինչպէս կ'երեւի, Պ. Մորավիցի ծրագիրն եւս Բուլկիրի վիճակահանութեան թուղթերուն վճարուած գումարներն աւելցնելու կողմը կը հակի առաւելապէս, մինչ ուրիշներ կ'առաջարկէին շահող թիւերն աւելցնել։

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ԳՈՐԾԵՐ։ — Տահոմէի ֆրանսական բանակին հրամատար Տոստ զօրավար Ուիտահէ արտաքսեց օտար գործակալաց չորս գործիչներ, երեք Գերման և մէկ Զուիցերիացի։ Անոնց տումարները քննելով, դիտուեցաւ որ 1891 փետր. էն մինչեւ 1892 մայիս անոնք Պէհանզին թագաւորին վճռաւոր են վեց Բրուբի թնդանօթ, չորս խորտակիչ (Դէրոյէզ,) 2,330 հրացան, 1,000 ռումբ և 600,000 փամփուշտ հրացանի։ Պէհանզին գրամի տեղ դերիներ տուեր է, զորս Բամէրոնի գերմանական գաղթավայրը կը փոխադրէին գերմանական Վէօրման ընկերութեան շոգենաւք։

✝

ՊՈՒԼԿԱՐԻՈՅ իշխանին նշանախօսութեան պաշտօնական լուրը գոհութեամբ ընդունուեր է Վիեննայի մէջ։ Ֆերտինանտ իշխանի տպագայ աներոջ Բարմայի դքսին երկրորդ կինը քոյրն է Մարիա Թերէզայի արհիդքսուհւոյն, որ իրաց բնական ընթացքով Աւստրիոյ կայսրուհի պիտի ըլլայ օր մը, որով Ֆերտինանտ իշխան ալ ուղղակի խնամի կ'ըլլայ Աւստրիոյ կայսերական դերդուստանին, որուն հետ արդէն ազգականութեան կապ մ'ունի։ Բարմայի դուքսը շատ տարիէ ի վեր յԱւստրիա հաստատուած է, ուր ընդարձակ ագարակներ և այլ կալուածներ ունի, Վիեննայի մօտ, և Պուլկարիոյ իշխանին նշանածն ալ անձնապէս մեծահարուստ աղջիկ է։ Ուստեալ, զարգացեալ, գաշնակահար, գծագրիչ, բարեգործ և բարեհամբաւ իշխանուհի մ'է սա։ Ֆերտինանտ իշխանի համակիրը կը գովէն իւր մայրը՝ Բիլեմանդին իշխանուհին, որ ճշմարտապէս մայրական հոգածութեամբ ջանացած է որպէս զի Ֆերտինանտ իշխան Ալեքսանդր իշխանի պէս ամուսնութիւն մը չինէ, այլ իշխանական բարձր ընտանիքէ մը իրեն արժանավայել ընտրութիւն մ'ընէ։ Ընտրութիւնն և բանակցութիւնք երկար տեւեցին, բայց արդիւնքն ամեն բարեկամք գոհացուցիչ կը նկատեն։

ԴԵՐԶԱՅՈՒՀԻՒ ԵՒ ԼՈՐՏ ՏԷՖԻՐԻՆ։— Աւսթիկ ճիշդ բռներ որով Լորտ Տէֆիրին Փարիզի անգլ. Առեւտրական Սենեկի գումարման մէջ՝ ակնարկեց դերձակուհիներուն, (որպէս հետազրական ծանօթութեան մը համեմատ կը նշանակէինք անցեալ օր)։

«Փարիզ գալէս ի վեր ծախսած բոլոր դրամս վիճակած է օ՛չ թէ ֆրանսացի խմբագիրներու այլ իմ մասնաձեռս, կամ իմ հացագործս, և կամ այն չարաշուք բայց հարկաւոր կնոջ, դերձակուհւոյն, որ Ադամայ մեղքին ճշմարիտ պատիժն է մեզ համար։»

ՔՈՐՆԷԼԻՈՒՍ ՀԷՐՑ մահամերձ է։ Արտասովոր քանակութեամբ շաքար դուրս կը հանէ։ Արեան և մեզի խառնումն յառաջ գացած է։ Իւր սենեկին մէջ ստիպմանութեան գործակալի մը ներկայութիւնն աւելի կը սաստկացնէ իւր տառապանք։ Ուրեմն, այս մարդ դատարանի առջեւ չպիտի կրնայ քաջուիլ։ Իւր բերան գոց պիտի մընայ։ Իւր «գաղտնիքներն» իրեն հետ գերեզման պիտի տանի, կ'ըսեն հակահարբարական լրագիրք, որք ասիկա օրուան վարչութեան համար մեծ բարեբախտութիւն կը համարեն և Առթոնի քանի քանի անգամ խուսափումն ակնարկելով, կրնան թագրեն թէ բռնել չուզուիր այս միւս վրտանգաւոր մարդն, որ նմանապէս շատ յայտնութիւններ ունի ընելու, և մանաւանդ՝ կ'ըսեն՝ 100է աւելի կաչառեալ ելեսփոխաններու ցանկ մ'ունի իւր քով։

ՌՈՒՍԻՈՅ կայսրուհին առաջիկայ գեղեցիկ եղանակին մեծ մասը պիտի անցունէ Կիւիտէէի գղեակին մէջ, մերձ ի Վիեննա, իւր քրոջ՝ Բրմպերլանտի զրսուհւոյն գղեակը։ Ռուսիոյ Կայսրուհւոյն միւս քոյրը, Կալլէսի իշխանուհին, իւր երկու աղջիկ զաւակներուն հետ հոն պիտի գտնուի նոյն միջոցին։ Վերջապէս, Զարն ալ ամրան դէպ ի վերջն երկար ժամանակ պիտի բնակի իւր անեւրոյ և զոքանչին քով, Դանիոյ մայրաքաղաքը։ Քաղաքական խնդիրներ այս ընտանեկան կարգադրութեանց արգելք չեն ըլլար բարեբախտապէս։

ԿԼԱՏՍԹՈՆ ԸՆՏԱՆԻՔԸ։— Եթէ իւլանտական ծրագիրն յաջողի, Իւլանտացիք նոյնքան շնորհապարտ պիտի մնան եղեր Պ. Կլատսթոնի որքան Տիկին Կլատսթոնի։ զի սա է որ ամեն խնամ կը տանի անուանի ծերունւոյն առողջութեան պահպանման։ Պ. Կլատսթոն 83ն անցուցած է, և մեծ զգուշութեամբը պէտք է ապրի։ զի պաղ մը կրնայ իւր ձայնը մարել, կամ ծանր հարուած մը տալ իւր թոքերուն։ Որովհետեւ նախարարապետութեան կոչուելէն ի վեր ամենէն յոգնեցուցիչ աշխատութիւնը պիտի ըլլար իւլանտական ծրագրոյ ներկայացումը, բժիշկներն օրեր առաջ խորհրդակցեցան թէ ծերունւոյն քանի ժամ և ինչպէս պէտք է խօսի, և որոշեցին թէ երկու ժամէ աւելի չխօսի։ Պ. Կլատսթոն երկուքէ ու կէս ժամէն վերջացուց, և բարեհամբ և հաճակորդք ապշած մնացին ծերունւոյն այս տարիքի մէջ այնքան երիտասարդական կրքով և հնչուն շեշտով այնքան երկար բանախօսութիւն մը արտասանելուն վրայ։ Բայց իրենցմէ աւելի ուշադրութեամբ կը դիտէր վերէն Տիկին Կլատսթոն, որ ամեն օր իւր ամուսնոյն հետ Երեսփ. Ժողովը կուգայ, և կանոց վերապահեալ բեմը կեցած, աչքէն չի վրիպեցներ իւր ամուսինն, որոյ պաշտպանն ու խնամակալն է։ Ժողովէն ելնելուն, միասին կառք կը նստին, և միասին կ'երթան ուր որ պէտք է, Տիկին Կլատսթոն միշտ իւր ձեռքին տակ ունենալով սենդարար պաղ ուտելիքներու և ըմպելիներու տուփ մը, որով կաղդուրիչ բաներ կրնայ հրամցնել իւր երկան երբ պէտք ըլլայ, և որովհետեւ Պ. Կլատսթոն զօրաւոր ստամոքսի տէր մարդ է, ճաշերուն մէջտեղ ընտիր ապրանքներու, երշիկներու, կարագներու ջերմեռ զօրեղ գինւոյ քանի մը գաւաթներով վայելելն իրեն օգտակար կը գտնէ։ Օգի ամեն փոփոխութեան, Տիկին Կլատսթոն պատրաստ է պէտք եղած հագուստն հագուցնել իւր երկան ու մինչեւ իսկ փոխնորդ ճերմակիզն կը գտնուի իւր քովն։ Այս կերպիւ աշխատութիւնք բաժնուած են իրենց մէջ։—Պ. Կլատսթոն իւր առողջութեան ու ժամերու գործածման խնդիրը թողած է Տիկին Կլատսթոնի, որոյ խօսքէն դուրս չելներ, և իւր բոլոր ուշադրութիւնը կարող կ'ըլլայ պետական գործերու վրայ կեդրոնացնելու։ Անգլ. լրագիրք խնդակցու-

---

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (76)

Ի. ՌՈՒՇՈՒՌ ԵՒ Ի. ԼՈՒՇԷՆ

ՓԱՐԻԶԻ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻՔ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ
ՀՐԵՇՏԱԿ ԵՒ ՍԱՏԱՆԱՑ

Մտածման վայրկեաններու մէջ, առանց սակայն ըմբռնելու ստորութեան այն աստիճանն ուր ինկած էր, Ռօսթան կոմը կը հասկնար թէ զինք ճանչցողներուն համար արգահատանքի առարկայ կ'ըլլար։ Այս բան սաստիկ կը շարչարէր իր հպարտութիւնը, միակ զգացումն որ անաղարտ մնացած էր ի նա։

Ուրիշ մէկը գուցէ հասկնար թէ այս սխալ կացութենէն ազատելու միակ միջոցն էր անմիջապէս հեռանալ Փարիզէն և որ և է զբաղումով պարապիլ։

Հեռացումը մոռացում կը բերէ և աշխատութիւնը կը վերաշինէ սիրտը։

Բայց այս կրկին որոշումն ընելու համար, անանկ կորով մը ունենալու էր զոր ա՛լ կարող չէր ունենալ, կամ տ'Ակիէռպ կոմին պէս բարեկամ մը, որ անկեղծ սիրոյ հեղինակութիւնն ունենայ իր վրայ։ Դժբախտաբար ուրիշ մտածումներ կը հալածէին Կոմթոնը, և Սիսդաի ճարտարութիւնը՝ երկարօրէն խորհելու ժամանակ չէր տար իրեն։

Տրիտին սատկութենէն, իր բարեկամներուն հեգնութիւններէն և իր տկարութեան ամօթէն գերազդուած, անպատճառ ուզեց յաղթել Սիսդաի ընդդիմութեանը։ Ինչ որ նա կը մերժէր սիրոյ, երախտագիտութեան, նոյն իսկ գթասրտութեան, երիտասարդը ադեստալի գաղափարն ունեցաւ ոճիրով մը ձեռք ձգել այդ բանը։

Ը

ՄԵՐԵՆԱՑՈՒԹԻՒՆ

Ընթերցողը բաւական կը ճանչնայ Էլիզապէթը՝ գիտնալու համար թէ մէկ շարժառիթ միայն կրնար գործել տալ զայն։ շահը կամ դրամին խայծը։ Ի չգոյէ անձնուիրութեան և հաւատարմութեան, իրեն վճարողներուն նկատմամբ անցողակի հնազանդութիւն ունէր։ Բայց որովհետեւ մէկ օրէնք միայն կը ճանչնար, այն է ոսկիին օրէնքը, միշտ կը պաշտպանէր ամենէն շատ վճարողը։

Սիսդա առատաձեռն էր, բայց Ռօսթան կոմը չռայլ էր։

Սիսդա իր տուածը կը հաշուէր և գիտէր վարձին համեմատել մատուցուած ծառայութեան հետ։

Կոմն առանց հաշուելու կուտար և առատօրէն կը վարձատրէր։ Մնաց որ, երիտասարդն երբէք թաքուն օժանդակութիւն մը չէր խնդրեր բարերարութեան համար, ինչ որ շատ հաճելի էր Էլիզապէթին։ Սա երկար ատենէ ի վեր հասկցած էր թէ միշտ աւելի առատօրէն կը վճարուի չարիք ընելու քան բարիք ընելու համար։

Երբ վերակացուհին զուշակեց իր տիրուհիին սէրը տ'Օրբաին վրայ, կարծեց թէ իրեն համար ոսկիի գետ մը պիտի ժայթքի այս տրիփէն։

Կը սպասէր որ նամակներ տանի, ժամադրութիւններ պատրաստէ, յայտնութիւններ ընդունի, և առաջուց ուրախութիւն կը զգար թէ կոմսին քիթին պիտի խնդայ։ Բայց մեծ եղաւ իր պատրանքն երբ տեսաւ թէ ամեն բան կը սահմանափակուէր կառքի մը ներսը անմեղ սպասումներու մէջ։

Մտածեց այս պարադան յայտնել Կասթոնին։ բայց ասիկա հրաշալի գտում մը չէր, որմէ կարենար շնորհքով վարձատրութիւն մը ստանալ, ենթադրելով իսկ թէ կոմսը նախանձոտ ըլլար։

Արդէն խորհեցաւ թէ Սիսդա շուտով պիտի իմանար իր մատնութիւնը և թէ անմիջապէս պիտի ճամբուէր ինք։

Հայհոյելով սպասեց որ առիթ մը գայ ծառայէ իր ընչաքաղցութեան և իր տիրուհիին վրէժ լուծելու միջոցներն հայթայթէ իրեն...

Վրէ՞ժ լուծել։ Ի՞նչ ըրած էր իրեն Սիսդա։

Սիսդա՝ վերակացուհիին նկատմամբ միշտ յոխորտ զգուշաւորութիւն մը պահելու աններելի յանցանքը գործածէր։ Երեւակայած էր թէ իր տիրուհիին բացարձակ վստահութիւնը պիտի ստանար և թէ առարկելի մտերմութեան մը մէջ պիտի ապրէր։

Փոխանակ այս բանին, սիրաւոր Սիսդային կիսովին խորհրդակիցը, խոնարհ զալսինն էր եղած տիկին տը Հոթֆորի։

Արդ, այն օրն երբ Ռօսթան կոմը կոչում ընաւ իր հաճոյակատարութեան, բուլորովին տրամադիր գտաւ զայն իրեն ծառայելու։

Էլիզապէթ նախ կարծեց թէ խնդիրը լոկ լրտեսութեան վրայ է։ Այն պայմաններուն մէջ յորում կ'ապրէր Սիսդա, լրտեսութիւն մը քիչ բան էր, բայց ճարտարութեամբ, կրնար ոսկիի հանք մը գտնել չահագործելու։

Կոմը չուտով չտկեց անոր սխալը։ խնդիրն աւելի լուրջ բանի մը վրայ էր։

Օր մը, կոմը ժամադրութիւն մը տուաւ իրեն սրուվանին վրայ, իր կառքին մէջ առաւ զայն, և, մինչ երկու անգլիական ձիերը Վենսանի կողմը կը տանէին զիրենք, Կասթոն իր գաղափարն յայտնեց անոր։

Կոմսին դէմը նստած, անոր երեսը կը նայէր հեգնախառն զարմանքով։ Չէր կրնար հաւատալ իր ականջներուն։ Կոմսին բառերը կապշեցնէին զինքը։

—Ցիրաւի, պարոն կոմս, գոչեց Էլիզապէթ, ինչ որ պատիւ կ'ընէք ինձ պատմելու, խելքէ միտքէ դուրս բան է։

—Եւ սակայն ճիշդ իրողութիւն է։

—Բայց անկարելի է, պարոն կոմս։

—Ուզածիդ չափ թող անկարելի ըլլայ, բայց իրականութիւն է։

—Այսպէս, ձեր առատաձեռնութիւնը, ձեր երիտասարդութիւնը, ձեր վայելչութիւնը, ձեր մեծ անունը, այս ամենը բանի մը չի ծառայեցի՞ն։

—Ոչ։ իմ անո՛ւնս, ան կը ծաղրէ տիրոջոնները։ իմ վայելչութեանս երեսն անգամ չի նայի՞ր։ Երիտասարդութենէս կը խորշի։ իմ առատաձեռնութի՞ւնս, քանի անգամ առաջարկեց ինձ ամեն բան եւ տալ։ Վերջապէս ինչ որ իմն է, ինչ կուզայ, կ'արհամարհէ նա։

—Բայց ձեր սէրը։

—Բնաւ չի հաւատար սիրոյս։

—Բայց ի՞նչ կուզէ ուրեմն։

—Ա՛հ, ա՛հ, ա՛հ, ըրաւ Կասթոն բռնի ծիծաղով մը, ի՞նչ կուզէ՞։ շատ անգամներ կը կրկնէ ինձ որպէսզի չմոռնամ։ կուզէ որ արժանի ըլլամ իրեն։

Էլիզապէթ շուրթերը խածաւ չխնդալու համար։

—Ասանկ բան անցա՞ծ է մարդուս միտքէն, ըսաւ աչուքները երկինք վերցուցեալով։ Եւ արժանանալու համար իրեն, պարոն կոմս, ի՞նչ կուզէ որ ընէք։

—Երբ այդ հարցումը կ'ընեմ իրեն, կը պատասխանէ։ «Փնտռեցէք, սիրցուցէք ինքզինքնիդ։»

—Ուրե՞մն։

—Ուրեմն ի զուր ջանքերով կը հատնիմ։ պարգեւներով կը լմնամ գինքը, նոր անակնկալներ ընել կը խորհիմ իրեն, իր գերին կ'ըլլամ։

—Այո, և ատոր համար է որ կ'ընդդիմանայ ձեզի։ Տիրաբար հրամայելու է, պարոն կոմս։

—Անկարելի է անոր հետ այդպէս վարուիլ։

—Իրաւունք ունիք սակայն այդպէս վարուելու։

—Անո՞նկ կը կարծես։ Ուզեցի այդ բանը։ լաւ ուրեմն, գէշ ըրի։

—Թողուցէք զայն։

—Սպառնացայ։ պապանձեցուց զիս։

—Ցե՞ռայ։

—Ցեռայ, շաբաթ մը իսկ չկրցայ անկից հեռու մնալ։

—Պարոն կոմս, անպատճառ կը սիրէք զայն։

—Մեռցնելու աստիճան, յարեց Կասթոն խորունկ ձայնով։ ա՛լ սէր չէ, կատաղութիւն է։ Աստեղ եղածը, շարունակեց կուրծքին զարնելով, կրակ մըն է որ կ'այրէ, կը լափէ, կը սպառէ զիս։ Օ՜հ, պէտք է զայն ինձ, անպատճառ կուգամ զայն, և պիտի ունենա՜մ։

Այսպէս խօսելով ջղաձգրէն կը թոթվուէր, աչուքները մթին փայլեր կ'արձակէին։

Էլիզապէթ չկրցաւ սարսուռ մը զսպել։

—Եթէ խմցունէիք իրեն, ըսաւ Էլիզապէթ, գինովութիւնը անձնատուր պիտի ընէ զայն։

—Փորձեցի, պատասխանեց կոմը, իրմէ առաջ ես գինովցայ։

—Դո՞ւք, երիկ մարդ մը։

—Ալ մարդ մը չեմ ես, յարեց Կասթոն դառնութեամբ, յիմար մըն եմ զոր ուզած կողմը կը դարձուցէ ան, զոր ըստ հաճոյս կը շարչրկէ։ օ՜հ, աղէկ կ'զգամ թէ կ'ատէ զիս։

—Ի՞նչ, իրեն համար այնքան բան ընելէդ ետքը՞, գոչեց Էլիզապէթ, մեծ զարմացում մը կեղծելով։

—Այո, և ո՞վ գիտէ, գուցէ այդ պատճառով։

Էլիզապէթ ա՛լ չէր հասկնար։

(Շարունակելի)

Միակին յուրքեր

ԿԱՐՈՒՍՈՒՄ — ԿԱՐԻՆԱՅԻ ՀՆ ՎԵՆԵՏԻԿԻ Մ. ԿԱՐՈՒՍՈՒՄ ՀԱՅՏՆՈՒՄ ԵՎ ԱՄՀՅԵՆԻՎԱՆԻ ՄԵՂՈՒ ՀԱՄԱՐ ԱՌԱՐԿԱՅԻ ՎԱՃԱՌՔԻ ՊԱՏՃԱՌԱՅԻ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅՏՆՈՒՄ ԵՎ ԱՌԱՔՎԱԾ ԵՆ ԱՅԴ ՄԵՂՈՒՆ ԱՄԲՈՂՋՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ ՈՒՂԱՐԿԵԼ ՀԱՅՏՆԻ ՄԵՂՈՒՆ ԱՄԲՈՂՋՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ ԵՎ ՆՐԱ

ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԸ

Բարեկենդանը, հաճոյքի և զբօսանքի այս դիցուհին, իր տարեկան այցելութիւնը տուաւ մեզ, միշտ նոյն չընդդիմադիր ժխորով, միշտ նոյն փաղաքշողներէն պաշարուած։ Իր ծայրայեղ յափրանքի թմրութիւնէն հուսկ սթափելով՝ որու մէջ սուզած էր տարիէ մը ի վեր, վեր վերցուց գլուխը եւ երեւան եկաւ մեր մէջ միշտ նոյն կայտառ ու խնդալից, նոյն հրապուրիչ և զգխիչ դիցուհին։

Տեղ մը չի թողուց ուր մուտ չի գըտնէ, ամենուրեք ցանցնելով իր խանդավառ զուարթութիւնը, ամենուն ճաշակել տալով իր շնորհներու դիւթական գեղահատներէն, ամենուն հոտուրցանելով իր հեշտութեան ընդարմացուցիչ ծաղիկներէն։

Իր սիրական վայրը՝ ուր գիշերները կը յաճախէր միշտ, պարասրահն էր ուր շլացուցիչ լուսապայծառութեան, երփներանգ ճոխութեան և բուրումնալի մթնոլորտի մէջ՝ կը պաշտուէր նա երաժշտութեան մոգիչ վէտվէտումներովը և պարերու սերտ գիրկընդխառնումներովը։

Եւ յետոյ, իր սիրելի վայրը փողոցն էր ուր կը սրընթաց առնուրնէ մինչեւ իրիկուն և իրիկունէ մինչև առաւօտ, իր ամենէն լիտի կերպարանքներուն տակ, պարկեշտութեան և ամօթոյ քօղերը մէկդի նետած։

Հեշտութեան երկրպագուներու հոծ ելեմը, այր ու կին, երիտասարդ ու աղջիկ խառնիխուռն տօնեց այդ դիցուհւոյն գալուստը, զգեստաւորուած ամենէ սիրուն եւ ամենէ արտառոց հագուստներով, հագուած սգուած ամեն երկրի, ազգի, դարու վերաբերող այլազան տարազներով։ Կրնանք ըսել տարազներու կատարեալ ցուցահանդէս մը՝ որ պարզուեցաւ մեր առջեւ։

Տեսանք այդ խօլ բազմութիւնը որ հոս կը պարէր նուագներու ամենէն անճոռնի խառնաձայնութեանց մէջտեղ, հոն՝ կը կաքաւէր ամենէն անպատկառ ձեւերով, անդին՝ յիմարական տարնապէ մը գոգցես բռնուած՝ կը ցատկտէր, կը պօռար, կը կանչէր, և աւելի անդին՝ գինովութեան զառանցանքներուն մէջ կը դանդաչէր ու կը տատանէր...։

Վերջապէս տեսանք այդ տարօրինակ պաշտամունքը իր մոլեգին տագնապին ծայրայեղ աստիճանին մէջ ուր ամեն ոք ա՛լ ինք իրմէ դուրս եկած՝ չի վարանեցաւ ամենէն ծիծաղելի խաղերը խաղալու, իբր միակ արդարացում ցոյց տալով մեզ դիմակը՝ որով միշտ ծածկած էր իր դէմքը։

Դիմակը՝ արդարեւ զարմանալի գործիք մ'է։ Արտաքին մարդը կը պահէ և ներքին մարդը երեւան կը հանէ իր ամենէն տգեղ կողմերովը։ Դիմակաւորները մեծ հակասութեան մէջ են սովորական մարդերու հետ։ Մինչդեռ ամեն մարդ իր բաց դէմքին կեղծաւոր և շինծու համեստութեան ներքեւ կը պարտկէ իր ներքին մոլութիւնները, դիմակաւորը իր երեսը ծածկելով՝ ընդհակառակը բացարձակ երեւան կը բերէ ինչ որ միւսը այնքան խնամքով կը պահէ։

Օրեր առաջ բարեկենդանի դիցուհւոյն մատուցուած այդ խենդ ու խելառ պաշտօնը։ դիմակաւորները՝ իրենց արտառոց քմահաճոյքներէն թելադրուած՝ խենդութիւն ու խաղ չի մնաց որ չգործադրէին հրապարակաւ։ բայց վերջապէս ալ յափրացումի և զգխումի ծայրագոյն կէտին մէջ՝ վրայ հասաւ մեծ պահքի խստակեաց ու պատկառելի ճշնաւորը։ և խլելով այս ծայրայեղ զբօսաէրներու ձեռքէն դիմակը, զինաթափ ըրաւ ամենքն ալ։ Եւ մեծ մոլեգնութեան յանկարծ մեծ պարտասումը։

Կայ անհուն բարեկենդան մը՝ որ աշխարհի սկիզբէն ի վեր կը շարունակուի։ կեանքի բարեկենդանն է այն։

Մարդիկ՝ այս անհուն բարեկենդանին դիմակաւորներն են, որոց իւրաքանչիւրը մէյ մէկ եղանակաւ և քմահաճ խաղերով կը տօնէ կեանքի մեծ բարեկենդանը, մինչեւ որ մահը, այդ անողոք ու խստասիրտ մեծ պահքը, վրայ հասնի անակնկալ կերպով, փարատէ իրենց պատրանքը, և ցուրտ հողի միջոցնակ տափակութեան տակ դանենք դատապարտէ մշտնջենական ապաշխարութեան։

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԴԱՀԱՆՃԵԱՆ

Վտի անտի

ՇԱՀԵԿԱՆ ԴԱՏ ՄԸ

Դերման մը հնաոքքրաշարժ դատ մը բացած է հռչակաւոր մեքենագէտ Էտիսընի դէմ։ դերմանը կը պնդէ թէ 1855ին հնարած է այն ելեկտրական լամպարը որուն գիւտն ըրաւ նշանաւոր ամերիկացին 1880ին։ Կը հաստատէ թէ իր գաղափարը պարզապէս գողցուած է իրմէ, առանց ո և է փոփոխութեան։ և ի հաստատութիւն իր լուսն էի ես, խլէզներու ամենէն անդրանիկը որ իրիկունները վարժարանէս ի դարձին՝ կը ջանայի թեթեւցունել իր առօրեայ հոգերը, հոն ի վեր աչխատելով եւ գուարթ սարեկի մը պէս գեղգեղելով։ Դրպրոցն ալ ամէն ոք խելք մը ունէր կը թըռցուներ վրաս, վարժուհիներէն բռնէ մինչեւ դասընկերներս, որոնք դադարի պահուն առիթ կը գտնէին զիս համբուրելու և անձնագովութիւն ըրած չեմ ըլլար կարծեմ՝ երբ ըսեմ թէ այնքան գեղեցիկ էի այդ տարիքին մէջ։»

Աչուընները փայլեցան անուշ պայծառութեամբ մը որուն մէջ կեղծ չիկնումը կը ցնդէր։

«Ի՞նչ գիտնայի որ ապագան պատրաստած էր ինձ մտալուտ խաղ մը, ամենէն անհամներէն իր կատակներուն։ Այն անձն որու նշանածը կը կարծէք զիս՝ կարգուա՞ծ է և կնկան ու զաւակներու տէր··· օտար երկրի մէջ ապայն։»

Վերջին խօսքին վրայ դիտեցի որ սրտայուզութենէն թուքը կը կլլէր։

«Այս հզելութեան իրագեկ եղայ թէեւ՝ կնոջմէն ստացած նամակով գոր օրին մէկը անխոհեմաբար գրպանէն գտնելով կարդացի։ բայց ախո՜ն որ չատ ուշ էր արդէն, որովհետեւ բաց ի սրտէս որ իրենն էր, ինձմէ առած էր նաեւ բան մըն ալ···»

Սոսկումէս ակռայներս կը կզկռէին։ Այս անգամ թուք չէր կլլածը, այլ գարեջուր։ բաժակն ի մի ումպ պարպուեցաւ իւր ոսկի հեղուկէն, պղպջակներ փակցունելով նեղա պերեւեւտներուն։

«Անոր գաղտնիքին վերահասու ըլլայէս ի վեր միտքս ի սպա՜ռ հանած եմ ամուսնանալու գաղափարը։ իմ խղճիս գո՞ղծն էր միթէ դուրսի խեղճելուն արիւնը մտնել, և այնուհետեւ, կուրծքիս վրայ ծանրացած չը՞պիտի զգայի ձեռք մը որ պիտի ճնչէր, որ պիտի կեղեքէ՞ սիրաս։ Օ՜հ, եթէ սիրայս նախընծայ ձօնը գոյութիւն ունեցած չըլլար։ եթէ Մաթիլսա ծնած չըլլայի՝ այն ատեն գործը տարբեր գոյն կ'առնէր։ Հէ՛ք աղջիկ, իր մասուն «մայր» կը կանչէ ու ինծի՝ «բուրիկ»։ սասնկով կը մտածենք թէ ամենինս կը պարտկուի մասամբ։ Հայրը անոր նկատմամբ կոյր գորովէ մը զատ ոչինչ կը տածէ։ Ցիսուսի մօտ տարիք, աղեբեկ պեիեր ու երիթացած այտեր բնականաբար խորչում կ'ազդեն մանկամարդուհի մը։ և հիմակ սարսափով կը յիշեմ այն վայրկեանը յորում նորախոյժ տրիպս անոյ գտնցնելու անմտութիւնը գործեցի ···։ Երեկոյով անհանդուրժելի կը դառնար տանս մէջ կիրակնօրեայ ներկայութիւնն անգամ, բայց ի՞նչ օգուտ որ ձայն չեի կրնար հանել, վասնզի անոր զրաւին կարօտ էինք, բա՛ն մը որ չի՛ խնայուիր մինչեւ հիմա, և մեր արդի բարեկեցիկ վիճակը անոր առատաձեռնութեանը կը պարտինք բոլորնիս ալ։»

Խօսք մը չի գտայ իրեն զրուցելու։ Բայց հոգեան մը թերեւս կարենար այդ բոպէին աչքերուս մէջ նշմարել սեւեռուն նայուածքիս մագնիսացումը որ այնքան զօրեղ չըրջաններ կ'ընէր իր զոյգ մը նշաձեւ ամանեներուն մէջ։ կարեկցութեան խանդաղա՞ն նայուածք՝ ուր կը պահուըտի համբ բանաստեղծութիւնն։ Ու կ'զգայի որ իմ մէջս ալ այդ պահուն փոթորիկ մը ծայր կուտար, զսպուած փոթորիկ մը որ չարագուշակ է։

Խորունկ չունչէ մը վերջ շարունակեց վերստին։

«Հիմա հաստատ գիտեմ որ պիտի ըսէք մեկուսի թէ ի՞նչ տեղը կար այսպիսի գաղտնիք մը ձեզի հաղորդելու։ Բայց անոնկ չէ՛, Տօքթոր, բժիշկը քահանայ ըսելէ, և աւելի քան խոստովանահայր քահանայ մը։ Ես այն համոզումը ունիմ թէ բժիշկները միայն մարմնի ցաւերը չեն որ կը դարմանեն։ անոնց խղճամիտ դասէն զատ ո՞վ պիտի նայի հոգեկան հիւանդութիւնով տառապողներու։ Երեւակայեցէք, էֆէնտի, ի՞նչ կ'ըլլայ ամառ ատեն փոսի մը մէջ լճացող ջուրը։ չէ՞ մի որ կ'ոդնոտի, վրան կանանչ ադոտ լեզ մը կը կապէ։ Ես հիմայ այդ ջրակոյտն եմ, ու դուք այն նախախնամական ձեռքը որ թող չը պիտի տայ մէջի մաքուր ջուրը մօրանալու»։

Այսպէ՞ս լեզու թափից նա, և պէտք եղածէն աւելի պերճախօս թուեցաւ ինձ իր խօսուածքը ուր կենդանի գոյներով ներքինը կը լուսանկարուէր։ Վերջակէտած էր իւր պատմութիւնը, կսկծագին տպաւորութիւն մը թողլով անկէ որ մարմնոյս ծակոտիկը փուչ փուչ կ'ընէր։ և հիմայ էր որ կ'սկսէի բացատրութիւն մը քաղել այն օրուան սենեակի տեսմէն։

Իւր ակնակապիճները հիւանդագին բան մը ունէին իրենց մէջ ու երեսին բոցերուն տեղ մահատու դեղնութիւն մը յայտնուեր էր, ականջներուն բլթակները միայն կաս կարմիր դառնալով, ինչպէս նրդեհին ատրագոյն բոսորութենէն կը մնայ մոխրոտ խարսկը։

Օրը կը տարածամէր և արեւը ստուերոտ ցոլքերով կը մաղուէր կապելային ժանեկաւոր վարագոյներուն մէջէն, ճերմակ պատերուն վրայ խոյզը զարդանկարներ յօրինելով։

Զապէլ պզտիկ ձգեց զիս՝ հաչիւը ինք մաքրելով, ու տուն փութացինք, առանց ձեռքէ հանելու միւնոյն յանգուչիկ շրջահայեցութիւնը։

* * *

Աշնանամուտի ատեն Շապէլի ընտանիքը Բերա կը կրուէին նորէն, և հոկտեմբեր ամսուան երկրորդ օրն էր կարծեմ երբ հապշտապ քաչուած հեռագիր մը անպատճառ իրենց երթալ կ'ստիպէր զիս, (քիչ մը նաց «կը հրաւիրէր» պիտի ըսէի)։

Պզտիկ կուպիկի սնտուկի մէջ դրած էին զինքը, երեսկունք, վերէն ի վար չտած ճերմակ թիւլէ ֆանֆըլիւչերով ոսկեայ փոթերուն մէջ կը կոսուէին հիմնեան ծաղիկներ իրենց ապիտակութենէն։ գլխիկը հերարձակ՝ բարձին վրայ որուն երեսը կ'աղտոտէին ոսկեհեր խոպոպներու ինքնոյոր հիւսքեր, հարսի արծաթավառ թելերով արուեստակեալ։ Ճերմկոտիկ դէմքին վրայ աւեր մը, սոսկաբեկիլ աւերը ծադկախտին որ իր ծակոտիները բանած էր անգթօրէն։ Մնարին վերեւ ուտանակաւոր կերոն մ'ուղղաձիգ՝ կը ծռմռէր իր բոցեղէն լեզուն, և խնկամանին կապոյտ ամպիկները վեր համբարձիկ՝ մեռելաբոյր տխրութիւն մը կուտային այգորելի սրահին։

Իբր յուզարկաւոր գացած էի ուրեմն իրենց տունը՝ Մաթիլսի մեռելին համար։ Մեռե՞լ, ո՛չ։ հրեշտակի՞ նիրհում···։

Տէրը կը խլէր իրմէ՝ իր յոյսն ու մխիթարանքը։ ա՛լ գարուն չը՝պիտի ունենար նա, վասն զի ծաղիկ մ'ունէր հոտուրտալիք, ան ալ թռումեր էր։ Մելամաղձո՞տ Նիոբէ՝ մեկհատիկին կորստեամբ։

Այնուհետեւ ամէն վար իջնալուս կը հանդիպէի իրենց։ Զապէլ նոր վիշտէն բուլորովին զգետնուած՝ անհնարին տխատանքով մը համակուած էր, տխատանք որ տակաւ տուայտումի կը յանգէր։ Անգամ մը վերջապէս յայտնեց թէ ինքզինքը հիւանդ կ'զգայ։

—Ի՞նչ ունիք որ, տկար էք քիչ մը, ան է։

—Չէ, տօքթօր, հանդարտ մը կայ ներսիդիս, ախորժակս բանա՝ օր օրի կը գոցուի կոր։ երբեմն գլխու անանկ ցաւ մը կ'զգամ որ կարծես թէ ուղեղիս պատեանը կը գայլիկոնեն։ առաւուներն ալ գէշ գէշ կը հագամ կոր···

Ուշի ուշով քննեցի զինքը և համոզուեցայ թէ «սանկ տկարութիւն» մը չէ եղեր ունեցածը։ Քայքայումը սկսած էր, մարմնի դանդաղ քայքայումը որ ներսէն ծայր կ'ստանայ։ Ո՛չ, գեղագիր չէ՛ը գրածս, հապա չինծու ձեւակերպութիւն մը։ Քանի՞ Քօխեր մաքառած են մարդկութեան այդ անողոք ախոտին դէմ, և սակայն անպարտելի մնացած է անիկա գարերէ ի վեր։ Իրեն համար դեղագիրը սփոփիչ խօսքեր էին որ կը պատրաստուէին մայր-դեղագործէն, և զարս գործածած ատեն արհամարհոտ հով մը կ'առնէր իր դէմքը, կարծես ըսել ուզելով։

—Էրած սիրտին չոր մխիթարանք։

Կամաց կամաց այցելութիւններս կ'ուշացնէի։ Ես որ առնօք դիպնական քրտամնելի փորձերու ականատես եղած էի այնքան պարարիւնով, ձեռքովս շօշաված, անդամահատա՞ծ էի մարդուն փոքրոտիքը, թոքերը, հիմա չգիտեմ ինչո՞ւ սիրտս չէր դիմանար դեռատի ծիրանատոյտի մը այդ յամբ փճացումը դիտելու։ այնպէս որ երբ օրին մէկը Զապէլի «Ինքեց իւր մահկանացունը» կը կարդայի կամուրջին վրայ, յանկարծակաս, անբացատրելի վիշտ մը վեր ի վայր յուզեց զիս, ու արտակարգ սրտագեղմամբ լեցուեցայ հոն տեղ։ Բժիշկ ըլլալէս ի վեր առաջին անգամն էր որ լալու պէտքը կ'զգայի։

Մարմնանքով դերյագեցած այդ վայրկենիս մէ՛կ բան մը միայն կ'ամոքաքառնէր ներքին վրդովումս — Մահացողին մէջ Օ-ՐԻՈՐԴ մակդիրը չէ՞ը խնայուած իրեն։

* * *

Էհէ՛, էհէ՛··· ականջէս չե՞ն հեռացած դեռ անոր մահաբոյր քերթուածին երաժշտութիւնը — հիւծախտաւորի չոր ու կերկերտաս հազը որ խուչափողը կը կճէր տիկնասիրիքս ժամանակ։ և ամէն անգամ որ իւրաչ ածեմ զինքը՝ միտքս կուգայ պզտիկութեանս գոց բրած սաղմոսերգուին սա տունը։

«Մարդոյ, որպէս խոտոյ են աւուրք իւր··· Ամէն»։

ՍՈՓՈՒԷ

Իւսկիւտար

ԱՀԶ։— Մօտակայ գաւառի մը համար յարմարաւոր առմարակալ մը կը փնտռուի։

Դիմել Ազէ-Էֆի խմբագրատունը։

468 2—4

PHOENIX FIRE OFFICE

ՖԻՆԻՔՍ Անգլիական Ապահովագրական ընկերութեան գրասենեակը փոխադրուած են Կալաթա, կամուրջի դէմ, Քօմիսիոն խանի անկիւնը։

Հ. ՍՈՒԱՆ ԵՒ ԸՆԿ. ԳՈՐԾԱԿԱԼՔ

3—3

ԱՊԱՌԻԿ ՀԱՅԹԱՅԹՈՒՄ ԴԻՐԵՐՈՒ

ՊԱՅՄԱՆԵՐ ՎԱՃԱՌՄԱՆ

Դիրքերը կը տրուի Փարիզի գնով

100 ֆրանքի և տակից պակաս ամեն յանձնարարութեան համար վճարում պիտի ըլլայ ամասական

ՀԻՆԴ ՖՐԱՆՔ

Փոխադրութեան ծախքը գնողին վրայ է։ Մեզ հետ յարաբերութիւն չունեցող անձերուն կը խնդրուի որ երաշխաւորութիւն մը տան տեղւոյ վրայ։

Ա. Տ. ԶՈՒՇՃԵԱՆ

Դալաթիա, 10, Թավլար խան, Դալաթիա 10,

331 25—48

5

Ա. Զ Դ Ի

ՕՍՄ. ԿԱՑՍ. ՊԱՆՔԱՅԻ

Կը ծանուցուի 1890ի 4 % օսմանիէ փոխառութեան արժէթուղթերն ունեցողներուն թէ յիշեալ արժէգրոց 6րդ վիճակահանութիւնը տեղի պիտի ունենայ 1|13 փետրուարին, օսմ. Կայս. Պանքան, Պոլիս Թարաքչիլար փողոց, թիւ 15։

Յիշեալ արժէթղթոց թիւ 6 կարոնները հետ թուագրեալ գրաբրոներ պիտի ներկայացուին յիշեալ Պանքային, երկուշաբթի, չորեքշաբթի և հինգշաբթի օրերը, ժամը (Ը. Ե.) մինչև 2 յետ միջօրէի։ Ջնջուած արժէթուղթերն ինչպէս նաեւ յետաձգեալ կտրոնները նոյն թուականէն սկսեալ ներկայացուելու են երեքշաբթի և ուրբաթ օրերը, նոյն ժամերուն։ Ցանձնուած պարտաթուղթերուն փոխարէն ընկալագիր մը պիտի յանձնուի իրենց՝ հանուելէն տասն օր ետքը վճարելի։

Կ. Պոլիս փետր. 933։ 436

ՆՈՐ ԳՐԵԱՆՔ

ՏԵՂԱԿԱՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆԵՐ

Այն ամեն հեղինակներն ու Թարգմանիչներն, որք իրենց երկասիրութիւններէն երկերկու օրինակ յանձնեն Լրագրոյս խմբագրութեան, երեք անգամ անոնց ծանուցումն հրատարակուած պիտի տեսնեն Գ· էջին մէջ հինգ տողով։ Երեք անգամէն աւելի հրատարակելի կամ ընդարձակ ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ կան։

ՕՐԻՈՐԴ, Գրիգոր Դ. Մարքաֆեանէ։ Այս գործ 16ական երես եօԹը ֆորմայէ պիտի բաղկանայ եւ տասն օրը անգամ մը պիտի հրատարակուի։ Կեդրոնատեղին է զրավաճառ Յակոբ արպին խանումը։

1—3

Ի ԼՄԸ Ամենի մէ Սէգիրէ Էլ հայկանամ, (անասնարուծութիւն աշխատասիրութիւն կայս. պաղատան դեղագործներէն գերհազարապետ Յարութիւն Էֆէնտի Օրմանեան։ Մարուը տպագրութիւն Ծամանիլ տպարանին։ 457 1—3

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ԱԼԻԲՈՆ ԹԱՆՏՐՃԵԱՆ

Պատիւ ունիմ ծանուցանել արգոյ հասարակութեան թէ սկսայն ամենէն անտանելի ցաւերը կը զարմանեմ անմիջական կերպով։ Առանց ալեան ըաշելու, փատութիւնը ինչ վիճակի ու դիրքի մէջ ալ ըլլայ, 3-4 անգամ դարմանելով, ջղերու փոխելու զորձը կը վերջացնեմ եւ փրատած մասը կը լցնեմ ապագային ցաւի, մաշելու եւ Թափելու ամէն վտանգէ զերծ Թողու պայմանաւ։ Լեցուելիք նիւթն է ոսկի, բլաթին եւ այլն։

Կեղծ ակռայներ ոսկւոյ կամ բաուշուի վրայ։ Այն անմիտը որք իրենց կեղծ ակռայները բանիցս շինել տուած եւ ոչ մէկ կերպիւ անոնցմէ գոհ են մնացած, կամ զայնս զապանակի ու Թելերու հոգնեցուցիչ միջոցաւ կը զործածեն։ Թող դիմեն ինծ որ մաշած ու անկարելի կոչուած լինելու վրայ կը զետեղեմ կեղծ ակռայներու ամբողջ կամ անչատ զարը մը եւ այս առանց զապանակի եւ այլ որ եւ է ուրիշ միջոցի։

Նոր զրուՊեմամբ կը հաստատեմ ոսկւոյ նուրբ ԹերԹերու վրայ ամբողջ ակռայներու շարքեր որով բիմբն իւր համն եւ լիզուն իւր արտասանութեան կորովը ու նրբութիւնը չեն կորանցնիր, ակռայներն ապէ, հոտէ եւ կոտրելու վտանգէ զերծ կը մնան։ Զանազան մեւերով կը պատրաստուին ֆրանսական, անգլիական եւ ամերիկեան զրուՊեմամբ ակռաներ։

Փտած ակռաներու ամենախորին արմատներն անմիջական կերպիւ եւ առանց ցաւ պատմանելու կը բաշուին։ Դիմել առաւան 1 էն մինչեւ ժամը 12 (Ը. Թ.), թ Թերա, մեծ փողոց Ղանգրատիայի դէմ Թիւ 2։ 287

Ի ՈՒՌԻ ՄՕՏԻՒԻ ՀԻ Ն ՕՇԱՐԵԿ

Կ Պոլիս, 15 սեպտ· 1888

Պարոնայք Ազգ և Պուռ,

Յորմէ հետէ սկսած եմ գործածել ձեր Ոգոյն Օշարակը, միշտ լաւ արդիւնքներ ունենալով մանկանց խուլային և անբրիւնութեան հիւանդութեանց քսան մը դեպքերու մէջ։

Իմ կարծիքս է թէ այս հաճոյ և յաջող պատրաստութիւնը միշտ նախանձնոր համարելու է Պուռ Էնոն ֆուգէն և կը յանձնարարեմ զայն։

ՏՐ Ա. ԳՆՏՐԷԱՏԷՍ

Նախ·ին բժիշկ Օսմանեան բան·։

ԻԼԱՆ ՊԱՊՐ ՍԷՐԱՖԷԼԻՐ

Վերջերս Սայր գրշլայի հիմայուընտա լիգամէնթ խանն սիւվարի տէօրթիւնճի ապրանքը տիսրարրանա միւթէրրաքիմ 1 սէնէ կիւպրի Ֆիրուսթ օլունճամը ճիչէ թիպիսի օլանագ լարրն չէրարիթը իշթիրայը անկամագ իւրլ Թարիխը իլանանն նիհայէթ շուպաթրն 21 ինճի կիւնինէ գատար ալայը մէգիբէրէ մի բաճ ամբ խլէ մէէրի իլան օլունուր։ Նո· 30 1—3

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՔՈՆՍՈՒԻՏԻ ՊԱՐՏՔ

1881 Դեկտեմբեր 8|20ի Կայսերական Իրատէով Թոգեալ Հաստատ.

ԺԱ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ–ՅՈՒՆՎԱՐ 1893

ՀԱՍՈՅԹՔ	Զուտ հասոյթ գաւառ· վարչ· Ղրուշ		Զուտ հասոյթ Ղրուշ		Զուտ հասոյթ Գաւառական եւ կեդրոնական վարչութեան Օսմ· ոսկի		Գումար դեռահաս ամիսներէն Օսմ· ոսկի		Գումար մինչև 1892 Օգոստ 31 Օսմ· ոսկի		Գումար մինչև 1891 Օգոստ 31 Օսմ· ոսկի	
Ծխախոտ (լեռնեալ տրոց գանձուն)												
Աղ												
Գրոշմ												
Ոգելից ըմպելիք	5,779,966	14										
Զարարան												
Մետաքս												
Ընդհ· Ցնօրէնութեան վճարած ծախքերը	233,869	74										
Զուտ հասոյթ	5,546,096	40			54,107	97	916,451	68	970,559	65	906,849	87
Հասոյթ Բեժիեն							750,000	...	750,000	...	750,000	...
Հարկ Պուլկարիոյ փոնանակեալ ծխախոտի տասանորդէն առնուելիք 100,000 Օսմ. լիրայով՝ մինչև ցորոշումն մեջլեալ հարկին	1,034,045	70			10,435	72	82,740	85	92,876	57	76,922	07
Յաւելուած Կիպրոսի հատուցիկ փոխանակեալ ծխախոտի տասանորդին յաւելուածով, կամ Մաքատոն վրայ փոխանակագրէ գոյանալիք 130,000 Օսմ. լիրայով							51,298		51,298		51,298	
Արեւելեան Ռումելիի տարեկան հարկէն							101,350	88	101,350	88	126,688	60
Թեմեկէքիի տուրք, Մաքատոնէն փոխանակագրով վճարելի							25,000		25,000		25,000	
Սերպիոյ, Դարատաղի, Պուլկարիոյ և Յունաստանի բաժին ընկած պարարտ		...		...		...		...		...		...
Գումար	6,580,142	10		...	64,243	69	1,926,841	41	1,991085	10	1,936758	24
Պատրաստ դրամներէ առնուած շահ		...		...		...		...		...		...
Լումպարահ (ածիւ) գրամոց փոխանակութեան վրայ		...		...		...		...		...		...
Ընդհ· գումար	6,580,142	10		...	64,243	69	1,926,841	41	1,991085	10		
Անցեալ տարւոյ Նոյն շրջանի [1]	7,333,110	04		...	71,602	14	1,865,136	10		...	1,936758	24

	Ղրուշ		Օսմ· ոսկի		Օսմ· ոսկի		Օսմ· ոսկի	
Վճարեալ գումարք Կայսերական Իրատէին 10 և երկու յօդուածներով նախատեսեալ արժէթղթերուն ի հաշիւ			215,250	...		...	215,250	...
Քանսիլիէ պարտուց տոկոսին համար նէրրպա քաշուած և կ· Պոլիս մնացուած գումարք			1431,706	72		...	1508,472	31
Օսմանեան Ընդհանուր Պարտուց Վարչական Խորհրդին ընդհանուր ծախք			27,116	83		...	26,004	14
Օսմ· Կայսերական Պանքան գրուած ոսկեդրամ			293,660	09		...	135,537	15
» » փոխանակելի դրամ	2,397,078	77	23,324	29		...	51,368	36
Կեդրոնական վարչութեան մնացուկին մէջ ոսկեդրամ								
» » փոխանակելի դրամ	677	79	27	15		...	36	28
					1,991085	10	1,936758	24

[1] Արեւելեան Ռումելիի հարկը՝ 1892 յուլիսը ամսուան։

Ի Դիմաց Վարչական Խորհրդոյ

Նախագահ (Ստ·) Վ. Բ ՅԼԱՐՏ

Խորհրդական պատուիրակ ՍԻՄՕՆԵԱՆԻ

Վաւերացեալ ճշդութիւնն բան տուաւ։ ց

Կ· Պոլիս 4|16 Յունվ. 1893 (Ստ·)

8

ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԸ

Բարեկենդանը, հաճոյքի և զբօսանքի այս դիցուհին, իր տարեկան այցելութիւնը տուաւ մեզ, միշտ նոյն չընդդիմադիր ժխորով, միշտ նոյն փաղաքշողներէն պաշարուած։ Իր ծայրայեղ յափրանքի թմրութենէն հուսկ սթափելով՝ որու մէջ սուզած էր տարիէ մը ի վեր, վեր վերցուց գլուխը եւ երեւան եկաւ մեր մէջ միշտ նոյն կայտառ ու խնդալից, նոյն հրապուրիչ և զգխիչ դիցուհին։

Տեղ մը չի թողուց ուր մուտ չի գըտնէ, ամենուրեք ցանցնելով իր խանդավառ զուարթութիւնը, ամենուն ճաշակել տալով իր շնորհներու դիւթական գեղահատներէն, ամենուն հոտուրցանելով իր հեշտութեան ընդարմացուցիչ ծաղիկներէն։

Իր սիրական վայրը՝ ուր գիշերները կը յաճախէր միշտ, պարասրահն էր ուր շլացուցիչ լուսապայծառութեան, երփներանգ ճոխութեան և բուրումնալի մթնոլորտի մէջ՝ կը պաշտուէր նա երաժշտութեան մոգիչ վէտվէտումներովը և պարերու սերտ գիրկընդխառնումներովը։

Եւ յետոյ, իր սիրելի վայրը փողոցն էր ուր կը սրընթաց առնուրնէ մինչեւ իրիկուն և իրիկունէ մինչև առաւօտ, իր ամենէն լիտի կերպարանքներուն տակ, պարկեշտութեան և ամօթոյ քօղերը մէկդի նետած։

Հեշտութեան երկրպագուներու հոծ ելեմը, այր ու կին, երիտասարդ ու աղջիկ խառնիխուռն տօնեց այդ դիցուհւոյն գալուստը, զգեստաւորուած ամենէ սիրուն եւ ամենէ արտառոց հագուստներով, հագուած սգուած ամեն երկրի, ազգի, դարու վերաբերող այլազան տարազներով։ Կրնանք ըսել տարազներու կատարեալ ցուցահանդէս մը՝ որ պարզուեցաւ մեր առջեւ։

Տեսանք այդ խօլ բազմութիւնը որ հոս կը պարէր նուագներու ամենէն անճոռնի խառնաձայնութեանց մէջտեղ, հոն՝ կը կաքաւէր ամենէն անպատկառ ձեւերով, անդին՝ յիմարական տարնապէ մը գոգցես բռնուած՝ կը ցատկտէր, կը պօռար, կը կանչէր, և աւելի անդին՝ գինովութեան զառանցանքներուն մէջ կը դանդաչէր ու կը տատանէր···։

Վերջապէս տեսանք այդ տարօրինակ պաշտամունքը իր մոլեգին տագնապին ծայրայեղ աստիճանին մէջ ուր ամեն ոք ա՛լ ինք իրմէ դուրս եկած՝ չի վարանեցաւ ամենէն ծիծաղելի խաղերը խաղալու, իբր միակ արդարացում՝ ցոյց տալով մեզ դիմակը՝ որով միշտ ծածկած էր իր դէմքը։

Դիմակը՝ արդարեւ զարմանալի գործիք մ'է։ Արտաքին մարդը կը պահէ և ներքին մարդը երեւան կը հանէ իր ամենէն տգեղ կողմերովը։ Դիմակաւորները մեծ հակասութեան մէջ են սովորական մարդերու հետ։ Մինչդեռ ամեն մարդ իր բաց դէմքին կեղծաւոր և շինծու համեստութեան ներքեւ կը պարտկէ իր ներքին մոլութիւնները, դիմակաւորը իր երեսը ծածկելով՝ ընդհակառակը բացարձակ երեւան կը բերէ ինչ որ միւսը այնքան խնամքով կը պահէ։

Օրեր առաջ բարեկենդանի դիցուհւոյն մատուցուած այդ խենդ ու խելառ պաշտօնը։ դիմակաւորները՝ իրենց արտառոց քմահաճոյքներէն թելադրուած՝ խենդութիւն ու խաղ չի մնաց որ չգործադրէին հրապարակաւ։ բայց վերջապէս ալ յափրացումի և զգխումի ծայրագոյն կէտին մէջ՝ վրայ հասաւ մեծ պահքի խստակեաց ու պատկառելի ճշնաւորը։ և խլելով այս ծայրայեղ զբօսաէրներու ձեռքէն դիմակը, զինաթափ ըրաւ ամենքն ալ։ Եւ մեծ մոլեգնութեան յանկարծ մեծ պարտասումը։

Կայ անհուն բարեկենդան մը՝ որ աշխարհի սկիզբէն ի վեր կը շարունակուի։ կեանքի բարեկենդանն է այն։

Մարդիկ՝ այս անհուն բարեկենդանին դիմակաւորներն են, որոց իւրաքանչիւրը մէյ մէկ եղանակաւ և քմահաճ խաղերով կը տօնէ կեանքի մեծ բարեկենդանը, մինչեւ որ մահը, այդ անողոք ու խստասիրտ մեծ պահքը, վրայ հասնի անակնկալ կերպով, փարատէ իրենց պատրանքը, և ցուրտ հողի միջոցնակ տափակութեան տակ դանենք դատապարտէ մշտնջենական ապաշխարութեան։

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ԴԱՀԱՆՃԵԱՆ

Վտի անտի

ՇԱՀԵԿԱՆ ԴԱՏ ՄԸ

Դերման մը հնաոքքրաշարժ դատ մը բացած է հռչակաւոր մեքենագէտ Էտիսընի դէմ։ դերմանը կը պնդէ թէ 1855ին հնարած է այն ելեկտրական լամպարը որուն գիւտն ըրաւ նշանաւոր ամերիկացին 1880ին։ Կը հաստատէ թէ իր գաղափարը պարզապէս գողցուած է իրմէ, առանց ո և է փոփոխութեան։ և ի հաստատութիւն իր լուսն էի ես, խլէզներու ամենէն անդրանիկը որ իրիկունները վարժարանէս ի դարձին՝ կը ջանայի թեթեւցունել իր առօրեայ հոգերը, հոն ի վեր աչխատելով եւ գուարթ սարեկի մը պէս գեղգեղելով։ Դրպրոցն ալ ամէն ոք խելք մը ունէր կը թըռցուներ վրաս, վարժուհիներէն բռնէ մինչեւ դասընկերներս, որոնք դադարի պահուն առիթ կը գտնէին զիս համբուրելու և անձնագովութիւն ըրած չեմ ըլլար կարծեմ՝ երբ ըսեմ թէ այնքան գեղեցիկ էի

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

"ՖԻՆԻՔՍ"

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ ԱՆԳ. ՈՍԿԻ 1,000,000

Հիմնեալ ի Լշխատն թուին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւելքան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է որոյ բաժնետէրք Անգղիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 18,000,000 Անգղ. ոսկւոյ դուրսարն զոր յարդ վճարած է հրդեհի ՊԱՏՍՈՒՑ համար։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ բոլոր գիւղական կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և փութարդութեամբ ստորագրելոյց, զոր ունիմք փոխարէն կարգադրելու տեղեկագրեալս մեր ապահովագրելոյց կրած վնասներն։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սև ծովու եզերաց

Թիւ 11, և 12։ Սանտալէր խան, Գալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերև։

34

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄԲՈՒՐԳ եւ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

Ա. ԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ Ֆռանք 8,000,000

Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1890 » 6,165,860

Տարեկան հասոյթ » » » 14,135,925

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔՍ ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և գնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակառնօք։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՍԻԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պահչէ—Գապու, Անանիատիս խան 12, 13, 14

ՖՈՒԱՆՔՖՈՐԹՈՒԱՉ

ԾՈՎԱՑԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Ֆռանք 6,250,000 Պահեստի դրամ Ֆռանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակարկնօք։ Սոյն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար ընկերս մնացած է Օսմանեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամ ունի պահեստի դրամ է Ֆունտ 100,000,000 Ֆռանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համար Թաղիոս

369

ԻԼԱՆ ՊԱՊՐ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Սէլանիք վէ մէվագրինտէ պուլունան ասաքիրը չահանէնին 1 սէնդիլիք գօնթրաթօեա բապթը միւնագասսեա գօնուլան էրզագտան կիւլթին 220, նանը ազիզ 46, սատէ 385, թուզ 24, սօզան 23, ըսբարմաշէթ 190, սապօն 115, հաթսապ 4, քէսմիւր 14, չաեիր 31, կիեաշ 18, սաման 8, կազ 36, զէյթ եաղը 140, զէյթուն տանէսի 100, չէքիր 90, սիրքէ 10, բազազը 96, Փասուլեա 46, էրզ 78 բարա Փկյաթլար իլէ մահալլինէմ թալիպի էօհտէսինտէ օյուուլունտան պու Փկյաթլարան թէնզիլաթ իմբասը իլէ իթա վէ թէահիւտինի պուրատա թալիպ օյանլարընը մագամը Սէրասքէրի լէվազիմաթը ումուտիեէ տայիրէսինէ կէմիլէրի իլան օլունուր։

Նո. 29 2—3

Ճինուրը Ճէնապը Միւլիքեանէնին չէհրը ըէմազանը տահիլինտէքի պիրէր պապ պազազ տիւքեանլարը իլէ Տավուտ Փաշա Գըզլայը հիւմահուռնրնա մէրսուլէ 1 գըզթ պաղ 309 սէնէպի մարթընտան իթիպարէն 1 սէնէ միւտտէթէ իճարէ վիրիլէճէկլինտէն թալիպ օյանլարընը շուպաթը 28ինճի բազար կիւնինէ գատար բազար վէ չարշանպէհ կիւնլէրի գըզլայի մէզքիւրէ կէմիլէրի իլան օլունուր։ Նո. 28 3—3

ՄՈՍ

ՇՈՒԵՅՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԼԻԷԲՆԷԼ և ՄԷՍԷՐԷՍԿԱՆ Փէնը բանոց ղբինատ

Անուանք	Թանոց	Անուանք	Թանոց
Գանդամս	4200	Սֆինքս	3000
Ֆէրոս	4000	Ուսպրիա	3000
Օսմանլի	4000	Նէբթիթ	3000
Սէնսոգրէթ	3250	Ռէբա	3000
Թիզա	3250	Լօգիւս	800
Մաթսալա	3250	Ոլինա	800
Մարիոթիթ	3250	Սէտրի	700

Դիմել առ Ֆ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուխթոյ խան ՃԷՅՇԷՈ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

292 31, Ճէյմս Ֆրդիդ Լիվրբուլ

ԿԵԱՆՔ, ԱՃՈՒՄՆ և ԳԵՂ ՄԱՔԵՐՈՒ

ՄԷՆԼԲՈՔ

ՄԱՔԵՐՈՒ ՄԻԿ ՀԱՏԻԿ ՆՈՐՈՊԻՍ

Իրապէս իրենց առջև թարմ գոյներն կը դարձուցեալ ներմրկած կամ գունաթափ մաքերը. Կը դարձուցուն անոնց թարմելը. Կը մաքրէ գլուխը, կը վերացուցէ թեւերը, ու մաքերուն նոր կեանք, աճումն, փայլ ու գեղեցկութիւն կուտայ։

Կը վաճառուի երկու չափով մեծ շիշերու մէջ։

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Եւ ոյնպէս Դարիզ ու Նիւ Եորք։

Մեծաքանակ վաճառուի ի Պոլիս Ջ.Ս.Ֆրիւշիւրեան Եղբարց քով, Եէնի Ճամի փողոց, 18, Պոլիս և Իզմիրեան Գարուանա, Եիւքսէք Գարաբերան, Գալաթիա փոքրաքանակ վաճառումն Բ. Ֆրիւշիւրեան Եղբարց քով, Պոլսոյ կամուրջին գլուխը, 17, և Բերայի Մեծ Փողոցը, 158, Գանթիլ, բերանական դարմանը և Իզմիր, հոսանվաճառ, Մեծ Փողոց Բերա, 433։

ՓԻՆԻՈՄԻ ՖԻՆԻ

Ա. Լ. ՊԱՌԱՆԱԴԻ

Դեղագործ անդամ բժշկ. ժողովոյն Բարիզու

ԼԱՊԱՌԱՆԱՑԻ ՓԻՆԻՈՄԸ կը միացունի Փինքինայի կեղեւի բոլոր օգտակար սկզբունքներն, որոնցով քանակութեամբ։

"ԼԱՊԱՌԱՆԱՑ ՓԻՆԻՈՄԸ" քինքինայի բոլոր յատկութեան խառնումն ու հաւաքածոյն է։ Փինիոմի քանի մը կրամներ մի և նոյն ազդեցիքը յառաջ կը բերեն ինչ որ կուտենան Քինքինայի քանի մը լիտրներ։

ԹՈՆԻԿ

Ուսուցչել դեղագործական վարժարանին Բարիզու։

"Դանոթ կարդալու դեղերուն անունն ազդուն է այս։

Ծ.գիր Գ. ԶԱՒԻ

Գլխաւոր բժիշկ գինուորական հիւանդանոցաց Ալժերիոյ

"Ա. ԼԱՊԱՌԱՆԻ ՓԻՆԻՈՄԻ ԳԻՆԻՆ անունն օգտակար լլացումն է ջղեղիի ընդհանուր տիրութեան դարմանման համար։ Մասնաւորապես նշանաւոր արդիւնքներ կ'ունենայ հին ներիներու և ճանճային ախտաժամութեան դարմանման համար։"

Ուսուցչել ՊՈՒՇԱՐԴԱ

Ամանային շղթերու կամ տաք կլիմայներու մէջ, մասնաւորապես մթնոլորտին մեղրոտական ազդեցութիւնը կը վնասէ։

Ա. ԼԱՊԱՌ ԻՒ ՓԻՆԻՈՄԻ ԳԻՆԻՆ ճաշն յետոյ կառնուի իբր ազանդերի գինի, մեկ գաւաթ։

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ. Ի ԲԱՐԻԶ. ԺԱԳՈՊ ՓՈՂՈՑ, ԹԻՒ 19, ՏՈՒՆ Լ. ՖԻԵԼԻՒ

COMP. RUSSE DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթական երթեւեկութիւնք

Բշ. 8 20 Օսմանի ուսրհանգակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Գշ. 9 21 Այնքանդրիոյ ուղղակի ուսրհանգակ. ժամ 5ին յետ միջօրէի. Պիրէեանի մասնով։

Կշ 10 22 Սեվաստոպոլի ուսրհանգակ, առաւօտեան ժամ 10ին։

Դշ. 10/22 Սուրհանգակ գեղի փարը Ամոյ նաւահանգիստները մինչեւ պաթում ուղղակի ուսրհանգակ ժամ 11ին։

Հ. 1/23 Օսմանի ուսրհանգակ, ժամ 2ին յետ միջօրէի։

Ագ.—փետր. 9.21, երեքշաբթի օրը Կ. Պոլսոյ գեղի Սուրիոյ նաւահանգիստները մեկնող ուղեւորք Զմիւռնիոյ մէջ պիտի հանդիպին Թրիբոլի Պէյրութ, Եաֆա, և Բոր-Սայիտ գոտցով շոգենաւի։ 12

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԵԱՆ

Ն. ԲԱՌԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէլիայէ և Պոլսոյ Փլեր կանոնաւոր ուղեւորութիւն

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեայ ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,

Ա. կարգ 245 Ֆրանք

Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւագրկելի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար

ԹՈՄՈՒԹ ՐԸՊՈՒԼ

Մոմէանէ Սիքէ Ֆրանտէ

5

ԾԱԽՈՒ ԿԱՄ ՎԱՐՁՈՒ

Ալէօնի բնակարանն ի Պէշիքթաշէ (աւստրիական նախկին դեսպանատուն)։ Այս բնակարան կը պարունակէ փայտաշէն մեծ տուն մը քարափին վրայ, թիւ 30, թրքական բաղանիք, պարտէզ, պարզգամներ, անտառ, այգեստան, քէօշկ, և վագոնն Լուր ընդունարաններով։ Ամբողջին տա ա՝ ութիւնն է 70250 քառակուսի կանգուն։

Տեղեկութեան համար դիմել առ Պարոն է ար Հիւպ, ի Բերա, Լինարտի փողոց, թիւ 28։ 418 7—24

ԼԱՆՔԱՇԱՅՐ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ Ի ՄԱՆՉԷՍԹԷՐ

Հիմնեալ 1852 թ.

Դրամագլուխ Անգլ. Ոս.	3,000,000
Յ1 դեկ. 31ին աւանդ տրուած գմ.	1,771,006
1891 դեկ. 31ին պահեստ	1,635,903
Հասոյթ 1891 ին	1,851,329

Այս ընկերութիւնը ընդդէմ հրդեհի կապահովէ ամէն տեսակ ընչք, կահ, ապրանք, ի Պոլիս և ի շրջակայքն մինչեւ Եւրոպէ և Նաւերնաահանգստիմէջ։

Վնասի առեն արագ և խղճամիտ վճարում։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ գործակալութիւնն ընկերութեան, 1 և 2 Իզզէթ փաշա խան, Գալաթիա

ՐԻՉԱՐԴ Մ. ՊՈՆՏ

Ներկայացուցիչ

257 ՊՈՆՏ, ՍԷԼԼԷՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ԱՌԱՋՈՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒԱԿ

Նբրեսեկ. Ամէլիոյ, Կ. Պոլսոյ և Օսմանայի դիմ

ԹՈՄԱՍՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՊԷԼԷՆ

Անուանք	Թնոյ	Անուանք	Թնոյ	Անուանք	Թնոյ
Ամպանս	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալերմ	3200
Ամէնէր	3000	Կաշիէրա	5500	Բանանէր	1700
Աբօլլո	5500	Կիրանս	2200	Բլանէ	1500
Արկօ	3000	Կոզզ	1800	Բօլս	1000
Արիոսդ	5000	Կրանս	9200	Գուլիդ	2800
Գասանս	3000	Հիրս	2000	Դիլմէթ	4400
Գօրտոնիս	9200	Հիսալկ	8300	Դինալդ	3200
Գրավ	2000	Հինաու	7000	Լոլզ	3000
Գրիֆալ	8300	Հուանդէր	1200	Լօսէ	3500
Դէլլրս	2600	Կլակ	5000	Լուգարիս	3500
Դալիբաս	2500	Հիւնս	2300	Մայէրնս	4000
Դամէս	2100	Գէլլս	2000	Սանդիսկ	8200
Գաղ	2000	Գուլբինս	4200	Սարգս	2000
Գօմս	2700	Գօմիս	2200	Սիլվիս	2000
Զէքթակ	5000	Լէս	2000	Սօրէնս	4300
Գլիս	5000	Լէքանիս	4500	Թ. Ռիլլրն	3000
Գօլբրանս	3400	Լիվրնս	3000	Թուրս	1200
Տիգս	2500	Պայմ	1500	Թօլիս	2800
Տօմինս	2500	Մարգնկ	4300	Թորբիս	900
Տուրս	4800	Մարգէլլս	6500	Ուրմին	5000
Տրաբս	2100	Միլս	2000	Վօլթուրս	5000
Էսպանան	2600	Մուրնս	3100	Եէս	3600
Էլեսքրաս	3000	Նէլլ	2000	Զէղրա	1000
Էլեքթրս	3200	Օրլանս	3000	Տիֆանիքս	200
Էրանթ	2600	Օֆեէլլս	5000	Ճրմնս	200
Ֆալբան	800	Օգրանս	4500	Զէրս	140
Ֆիս	700	Օդգս	2000	Փօրքիթ	120
Էմիրեան Մոնարք					8000
Բիքթորքն Մոնարք					8000
Լաքիքն Մոնարք					8100

Ուղեւորներու համար ամէն գիշերուն կ'ընծայուի

Դիմել առ Ֆ. ՀԻԼՏ ԵՒ ՈՒԻՇ

Գրասենեակ

Թիւ 17-18, Ֆիւշիւք Մալլէք

257 խան, Գալաթիա

ՌՈԵԱԼ ԷՔՍՊԼԻՆԱ

ԱՍԻԻՈՒԱՆՍ ՔՈՌԲՈՐԷԾԸՆ

ԱՄԵՆԷ ՀԻՆ ԵՒ ԱՄԵՆԷ ՄԵԾ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1720 ԻՆ

Դրամագլուխ աւելի քան Անգլ. ոսկի 4,000,000

Ցարդ հրդեհի տարկածից համար տուած է » 35,000,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ քաղաքէն և փայտաշէն ամէն տեսակ կալուածներ, կահ կարասիք և ապրանք։

Վճարումնք ամենայն կանոնաւորութեամբ և մանաւանդ առանց որ եւ իցէ ՁԵՂՁի կը կատարուին։

Աւելի ընդարձակ տեղեկութիւն առնուլ փափաքողը կը հրաւիրուին դիմել առ։ Ընդհանուր գործակալս Ճ. Վ. ՈՒԻԹԻԼ ԵՒ ԸՆԿ.

140 Պահճէ Գարու, Մէյտանճիք սոքաք, Ուիթիլ խան.

EMULSION SCOTT

(ՍԿՕՏԻ ՕՀԱԲԱՆԿ)

ՄՈՐԻՒ ՁԿԱՆ ՅՈՒՍՏ ԻՒՂ

Իբրեւ ամենէ աղ շուկ Ի սպայով

Պարբասեալ մեամբ ՍԿՕՏԻ և ՊՕՈՒՆԻ ի Նիւ-Եորք։

Կաթին չափ ախորժահամ է

Մորիւ ձկան համ իւղի բոլոր յատկութիւններն զատ, հիպոֆոսֆիթներու յատկութիւններն ալ ունի

Կը բուժէ թոքախտը

Կը բուժէ անարիւնութիւնը

Կը բուժէ խոյլերը

Կը բուժէ հաղը, ցրտառութիւնները

Կը բուժէ ընդհանուր տկարութիւնը

Կը բուժէ մանկանց ճղաղծութիւնը

Բժիշկներէն ընդունուած է, ախորժ համ ու հոտ ունի, դիւրամարս է, և ամենէն փափուկ ստամոքսները կը տանին զայն։

Ի վաճառուիլ գլխաւոր դեղավաճառաց և դեղագործաց քով։

Գործակատարք ի Կ. Պոլիս, ՀԱՆՐԻՔ ԵՒ ՀԻՐԵԱԼ

«ՖՈՍՖԱԹԻՆ ՖԱԼԻԷՐԷ» ամենէն աւելորդելի և ամենէն յանձնարարելի դեղն է տղայոց համար 6-7 ամեայ տարիքէն սկսեալ, մանաւանդ կաթնատութեան և ուժան ատենը։ Կը դիւրացուցէ ատամներու բուսնիլը, կ'ապահովէ ոսկրոնելու բարեկ զմուելիքը։

Փարիզ, Ֆէնիոլէ Ֆոսֆոսէն և դեղարանները

ՀԻՒՍԱՐԱՆ

221 Մեծ-Փողոց, Բանկալթի

Բանկալթիի մեծ հիւսարանին մէջ կը պատրաստուին մեռաքսեայ Փիլ ա՝ էքսէլ, բուրդէ եւ էսմրամատուրէ գուլպաներ եւ զանկապաններ, ձեռնոցներ, վասուկներ, քաշ-քաշուածներ, անկոգնոյ ծածկոյթներ եւ հիւսուածագործութեան ուրիշ ամէն տեսակ նիւթեր։

Տնօրէնութիւնը շնորհակալ կ'ըլլայ բազմաթիւ յանախորդաց, ինչպէս նաեւ այն բնտանեաց որք բարեհաճած են պատուել զինք իրենց յանձնարարութիւններով, եւ կը յուսայ թէ սիրոյ հանին շարունակել յառաջիկային նախապատուութիւն տալու տեղական սոյն գործարանի նիւթերուն, որքան տակի մասին նման են Եւրոպոյ սոյն օրինակ նիւթոց եւ աւելի ածան են անոնցմէ։

Գործարանը կը վաճառէ նաեւ բնտանեաց համար հիւսելու լաւ մեքենայներ եւ գործաւորուհեաց յատուկ այլ մեքենայներ որք կրնան օրը մինչեւ 24 զոյգ արտադրել։ հիւսուածագործութեան դասեր ալ կը տրուին։ 253

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՒ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍԻՈՅ ԵՒ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՋԷ

Սկսեալ ի 1 Հոկտեմբեր (Ն. Տ.) 1892, մինչեւ յետոյ տեսութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՋԷ

ԹՈՒՌՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	8	62	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	42	44	46	48
	Առաւօտ												Իրիկուն									
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Կ. Պոլիս	6 00	6 30	7 00	7 30	8 30	9 ...	9 30	10 ...	10 30	1 ...	11 30	12 ...	1 30	2 ...	2 30	3 ...	4 ...	4 30	5 ...	5 30	6 ...	6 30
Գումարգարա	6 09	6 41	7 09	7 39	8 40	9 9	9 40	10 9	10 9	1 9	11 42	12 9	1 39	2 9	2 39	3 9	4 09	4 41	5 10	5 39	6 09	6 39
Եէնի—գիւղ	6 13	...	7 13	...	8 44	9 13	9 44	10 13	10 43	11 13	11 46	12 13	1 43	2 13	2 43	3 13	4 13	4 45	5 14	5 43	6 13	6 43
Տաուլա փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Ղամաթիա	6 19	...	7 19	...	8 50	9 18	9 50	10 18	10 49	11 19	11 52	12 19	1 49	2 18	2 49	3 19	4 19	4 51	5 20	5 49	6 19	6 49
Եէտիս—գուլէ	6 23	6 53	7 23	7 48	8 54	9 20	9 54	10 20	10 54	11 23	12 09	12 22	1 53	2 20	2 51	3 23	4 21	4 56	5 25	5 55	6 23	6 55
Մաքրիգիւղ	6 36	7 12	7 36	8 03	9 08	...	10 8	...	11 8	11 34	12 19	...	2 01	...	3 03	3 33	4 37	5 06	5 37	6 07	6 37	7 7
Ա՛ Սթէֆանոս	...	7 26	...	8 12	9 17	...	10 17	...	11 17	11 44	...	...	2 18	...	...	3 47	4 47	...	5 16	6 17	...	7 16
Քիւչիւք Չէք.	...	7 36	...	...	...	...	...	...	...	11 53	...	...	...	...	...	...	...	...	6 26	...	...	...

ՔԻՒՉԻՒՔ—ՉԷՔՄԷՋԷՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒՌՀԱՄԱՐ ԿԱՌԱԽՄԲՈՑ

	9	11	13	15	17	19	21	23	25	27	29	31	33	35	37	39	41	43	45	47	49	61
	Առաւօտ												Իրիկուն									
	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Քիւչիւք Չէք.	...	...	7 15	...	...	...	...	...	...	...	...	12 45	...	...	...	...	...	...	...	...	7 07	...
Ա՛ Սթէֆանօ	6 25	...	7 24	...	8 30	...	9 30	...	0 30	11 25	...	12 57	...	...	2 25	...	3 57	4 28	...	5 58	...	7 22
Մաքրիգիւղ	6 34	13	7 36	8 12	8 41	...	9 41	...	10 40	11 40	12 40	1 10	...	...	2 34	3 11	4 08	5 09	5 39	6 08	6 38	7 44
Եէտիս—գուլէ	6 50	7 24	7 47	8 21	8 53	9 25	9 53	10 25	10 52	11 55	12 52	1 21	1 52	2 25	2 50	3 22	4 21	5 3	5 52	6 22	6 52	8 07
Ղամաթիա	6 56	7 28	7 51	8 28	8 57	9 28	9 57	10 28	10 56	11 58	12 56	1 28	1 56	2 28	2 56	3 26	4 26	5 27	5 56	6 26	6 56	...
Տաուլա փաշա	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...
Եէնի—գիւղ	7 02	7 34	7 57	8 34	9 03	9 34	10 03	10 34	11 02	12 04	1 02	1 34	2 02	2 34	3 02	3 32	4 32	5 33	6 02	6 32	7 02	...
Գումարգարա	7 08	7 38	8 01	8 38	9 08	9 38	10 08	10 38	11 08	12 08	1 08	1 38	2 08	2 38	3 08	3 38	4 38	5 38	6 08	6 38	7 08	8 23
Կ. Պոլիս	7 16	7 46	8 09	8 46	9 16	9 46	10 16	10 46	11 16	12 16	1 16	1 46	2 16	2 46	3 16	3 46	4 46	5 46	6 16	6 46	7 16	8 32

Փոքր ծրարներն անխոնջ կ'ընդունուին ամէն կառախմբի մէջ, իսկ մեծ ծրարը Պոլսէն Մաքրիգիւղ կամ աւելի հեռի կայարանաց մէջն բանոց կառախմբոց մէջ միայն ընդունուի։

Ցնոր տնօրինութիւն, Թիւ 8, 10, 14, 43, 47 և Թիւ 49 կառախումբերը միայն վայրկեան մը կանգ պիտի տանուն ի Զէյթունա-Գրունու։

1